

Den Dumme Phantasie

Stil af: Louise Balle, Rønde Gymnasium.

Bifaldene ville ingen ende tage, da den svenske sangerinde gjorde et elegant buk ud mod publikum. "Fantastisk stemme" mumlede jeg til min sidemand, og han smilede og nikkede samtykkende. Det var absolut ikke uden grund, at Jenny Lind havde fået tilnavnet "Den svenske nattergal". Dog var der ikke megen lighed mellem en sådan lille og grå fugl, og den smilende ungmø i det farvestrålende kostume på scenen at skue; Ligheden lå i deres stemmers brug. Fascinerende, tænkte jeg ved mig selv, at der ligger så meget bag ved det, øjet kan se. Jeg rejste mig modvilligt fra den komfortable teaterstol, og famlede efter min stok, der under de vældige bifald var gledet fra mig. Mine ben var bestemt ikke hvad de havde været, og jeg kunne knap gå uden stokken. Min unge ven, Hr. Møller kiggede utålmodigt efter mig gennem menneskemasserne ved døren ud fra salen, og kaldte på mig. "Kommer De snart, eller skal jeg bære Dem? Kusken har siddet og frosset udenfor længe nu, det er da en skam at lade den stakkels mand vente så meget længere". "Gå De bare ud til kusken, Møller" svarede jeg ham i min mest modne og overbærende tone, "Min læge anbefaler mig gang på gang at få noget mere motion; Jeg tror jeg spadserer hjem. Det er jo ikke så langt herfra". "Som De vil Hansen, men pas nu på Dem selv. Jeg vil så nødtigt, når jeg åbner min avis i morgen, se deres forfrosne lig liggende i rendestenen." Altid parat med en spøg. Typisk ungdommen. "Så galt går det nok ikke. Nok er jeg dårligt gående, men standhaftig er jeg dog. I hvert fald så længe jeg har min gode stok hos mig."

Da jeg, en rum tid efter at Hr. Møller sikkert havde sat sig op i hestevognen og givet kusken sine ordrer, nåede udenfor den lyse sal, og videre ud af det lune teater, fik jeg for alvor at føle hvilken årstid vi var gået i møde. Kulden bed på denne sene eftermiddag, hvor vintermørket allerede var ved at sænke sig, og en hidsig luftstrøm havde nær flået min høje hat ud af hænderne på mig. Jeg satte den resolut på hovedet, og holdt den der med et fast greb. Folk var i grunden hurtigt forsvundet. Der var nærmest ikke en sjæl tilbage på gaden. I hvert fald ikke ved første øjekast. Men da jeg begav mig hen af fortovet, fik jeg øje på en mandsperson, der stirrede henført op på en stor plakat, hvorpå Jenny Linds kønne ansigt var afbilledet. Da jeg kom så nær, at mine svækkede øjne kunne ane mandens ansigtstræk, forekom det mig at jeg havde set ham før. Normalt ville jeg betænke mig i, sådan uden videre at tage direkte kontakt med en fremmed, men denne unge fyr virkede så åben og imødekommende, at jeg rent glemte min pli. "

Undskyld mig, den herre, tør jeg spørge om jeg måske har truffet Dem før?" indledte jeg forsigtigt samtalen. Den fremmede vendte hovedet i et hurtigt ryk, og så mig direkte i øjnene. I samme øjeblik blev min fornemmelse af at kende denne person forstærket; disse vågne og intelligente øjne, der slet ikke passede til hans ludende holdning og ranglede bygning, havde bestemt set ind i mine før. "Måske," svarede han tøvende "har De set mig henne i byparken. Jeg ynder at sidde der og tale med børnene". "Åh ja, det er sandt, de er historiefortælleren", udbrød jeg, begejstret over at vide, at min hukommelse dog stadig fungerede. Den unge herre smilede forlegent. "Ja, det kalder de mig vist, de kære små. De er de mest trofaste tilhørere når jeg fortæller mine eventyr." Det forekom mig at han pludselig lød ganske sørgmodig. Pludselig kom jeg i tanke om min manglende høflighed, og jeg lettede skyndsomt på hatten. "Undskyld mig min uforskammethed, jeg glemmer jo rent at præsentere mig. Mit navn er H.C. Hansen, jeg er forlægger her i byen". "Jeg kender skam allerede Deres navn, Hr. Hansen. De har afvist en ganske betragtelig mængde af mit arbejde. Mine digte falder tilsyneladende ikke i Deres smag". Jeg græmmede mig i et øjeblik over denne pinlige drejning af samtalen. "De må forstå, at det er et hårdt job at være forlægger... man må knuse drømme hver dag! Og det viser sig ofte at man tager fejl. Den forfatter eller digter, hvis værker ved første øjekast minder om en lille pjusket ællings usikre vralten, kan pludselig udvikle sig til noget nær det perfekte. En svane, om man vil." sagde jeg usikkert, i et tappert forsøg på at holde samtalen på et behageligt niveau. Og det virkede tilsyneladende. Idet den for mig endnu unavgivne herre hørte min sammenligning, kom der et opmuntrende glimt i hans øjne. "Tilgiv mig," fortsatte jeg så "men jeg erindrer ikke Deres navn, selvom jeg nok kan huske at have set Dem før". "Vores navne minder en del om hinanden. Jeg hedder H.C. Andersen. Og bare rolig, jeg bærer ikke nag. Hvis de vurderer at mine digte ikke egner sig, vil de nok heller ikke gøre særlig meget lykke i offentligheden". Pludselig kunne jeg ganske klart huske de omtalte digte. De havde ikke været dårlige... tværtimod. Men det var som om digteren ikke havde haft hjertet med, da han producerede dem. Jeg fortalte dette for min nye bekendte. Til min store overraskelse smilede han blot, og nikkede anerkendende til mig. "Det må jeg sige. De har evnen til at læse mellem linierne. De har ganske ret i at digte ikke er min hovedinteresse. Jeg holder langt mere af at fortælle eventyr. Men desværre er det kun børnene der har interesse i mine imaginære beretninger. De voksne anser dem for det rene pjat, selvom de kunne lære en del ved at lytte. De ser intet andet i beretningerne end dum fantasi". Lettelsen over at genoptage en venskabelig samtale med Hr. Andersen vækkede min nysgerrighed. Idet vi slentrede ned ad gaden, der langsomt blev oplyst i tussmørket ved hjælp af

lygtetændernes indsats, spurgte jeg interesseret nærmere ind til hans fortællerevne, som kunne tryllebinde ellers så uregerlige børn i timevis. Hvor fik han inspirationen fra? Hvordan kunne han skabe et sådan bånd mellem sig selv og de små? Andersen lo overbærende af mine spørgsmål. "Det er svært for mig at svare Dem på, hvor jeg får historierne fra. De kommer bare til mig... jeg bliver inspireret, kan man vel sige, af små ting.". Jeg kunne ikke tøjle min nysgerrighed. "Små ting som hvad?". "Kommentarer," sagde han hurtigt, "eller gadebilleder. Alt omkring mig. Som f.eks. Deres udlægning af en usikker digters værker. En ælling der bliver til en svane. Jeg fik faktisk en idé just før, da de brugte netop de ord." Jeg følte mig smigret over, at den blandt byens børn så berømte historiefortæller fandt mine udsagn inspirerende. Vi fortsatte vores færd gennem byen, mens en let sne begyndte at falde. Jeg valgte bevidst en mængde omveje, for at kunne nyde den unge Andersens selskab lidt længere. Han var meget berigende at tale med. Vores snak førte os vidt omkring. Jeg er selv en meget berejst mand, og min ledsager lyttede med stor fryd til mine rejseberetninger. "Jeg ønsker selv at opleve mere af verden." Betroede han mig henført. "Jeg har altid selv sagt: At rejse er at..."

Med et standsede Andersen på samme tid sin gang og sin tale. Jeg så undrende på ham, men han pegede blot frem for sig, mens han med den anden hånd lagde en finger på læberne, i tegn om at jeg skulle være stille. Jeg vendte blikket i retning af det, der øjensynligt havde fanget hans opmærksomhed. På en bænk et stykke fra os, svagt oplyst, sad der en ung, fornemt klædt kvinde, og knælende ved hendes fødder sad en tarveligt udseende mand af ca. samme alder. De havde ikke set os. Jeg skulle lige til at protestere mod at stå her og lure på det intetanende par, men min nysgerrighed tvang mig til stilhed. Det lignede til forveksling et frieri. Da den knælende knægt i sneen begyndte at tale, kunne jeg tydeligt høre hvert et ord. "Jeg beder dig kun om denne ene ting, Amalie", sagde han alvorligt. "Gift dig med mig! Giv mig dit ja, og jeg sværger at jeg vil gøre dig lykkelig". Det var tydeligt at Amalie var ganske kold overfor hans tilbud. "Gifte mig med dig?" udbrød hun, og slog en spottende latter op. "Hvordan havde du tænkt dig at forsørge mig? Hvor tør du sværge, når du ved du ikke har mulighed for at holde dit løfte? Du får intet af mig. Kun et nej!". Jeg fik helt ondt af den arme knøs. Men til min overraskelse så han ikke ydmyget ud. Han rejste sig op, og gjorde et arrogant kast med nakken. "Det vil du fortryde Amalie. Da jeg svor, at jeg kunne gøre dig lykkelig, var det skam ganske sandt. Jeg er ikke så dårligt stillet som du tror. Faktisk har jeg just arvet en ganske betragtelig sum penge af min kære onkel. Desuden er jeg arving til

min families gods... ja, det gods du tror jeg kun besøger som simpel arbejder. Jeg ville blot ikke have, at du giftede dig med mig for pengenes skyld." Det var svært ikke at fryde sig over den unge frøkens ansigtsudtryk. Nu var hun ikke længere så kry. Man så tydeligt hvordan hun fortrød sit hastige afslag, og hvordan det rykkede i hende for at følge efter manden, der nu forlod hende med faste skridt. Hun kiggede længselsfuldt på hans fodspor i den nyfaldne sne.

En skriblende lyd bragte mig tilbage til min egen situation. Til min store overraskelse var Andersen i færd med at notere på livet løs i en lille, sort lommebog. "Hvad er det, De noterer Dem med så stor iver, om jeg må spørge?" indledte jeg igen vores afbrudte samtale. "En idé." Svarede han mig mumlende. Hans hemmelighedsfulde mine fik mig til at tænke. "Det var nu alligevel synd for pigen." Bemærkede jeg tænksomt. "Hun blev vist svært skuffet da hun opdagede, hvad hun lod slippe væk". Min ordskiftepartner var ikke sen til at tage genmæle "Det var hendes egen fejl. Hvis hun havde været opmærksom havde hun tydeligt kunne se, at han var andet og mere end en arbejder. Hans hænder var for fine; de har aldrig oplevet rigtigt slid. Hun så kun hans uskønne klædning". Jeg var imponeret over Andersens skarpsindighed. Han havde jo ret; man kunne ikke dømme folk alene på deres klæder. Klæder kunne ændres i et snuptag. Da vi fortsatte fra skuepladsen lagde jeg mærke til, at han mumlede en sagte vise: "Ach, du lieber Augustin...". Jeg undlod at spørge nærmere ind til hans idé, fordi jeg for alt i verden ikke ville afbryde hans tankestrøm. Han havde igen fået det dét særlige glimt i øjet. I stedet stillede jeg et andet spørgsmål, der havde ligget mig på sinde, siden vi havde forladt teateret. "Hvad synes De egentlig om denne Jenny Lind, der er blevet så populær?". Han standsede brat op og så på mig med et granskende blik. Vurderende betragtede han mig, som om han overvejede, hvor meget han ville betro sig til mig. Jeg skyndte mig at forsikre ham, at min mund skam var lukket med syv segl. Han godtog åbenbart min forsikring. "De har sikkert allerede gættet, at jeg er umådelig betaget af hende", begyndte han forsigtigt. Det smertede ham tydeligt at tænke på sagen, og hans øjne, der før nærmest havde oplyst den tidlige nat slukkedes, og udtrykte nu kun sørgmodighed. "Men desværre er frøken Lind lige så kold overfor mig som den unge Amalie var overfor sin forklædte bejler. Den eneste forskel er, at jeg ikke kan flå min snavsede dragt af og træde frem som en prægtigt klædt kejser. Jeg er den, jeg er, og hun ved det. Og vi er ligeså uforenelige som fisk og fugl. Som den ulykkelige, vandbundne havmand, og den silkeklædte prinsesse på landjorden". Min medlidenhed fik mig til at klappe mit nye bekendtskab venskabeligt på skulderen, en gestus han tilsyneladende satte

pris på. Han smilede tappert til mig, men kunne ikke skjule de forræderiske tårer, der nu slørede hans ellers fængende blik og gjorde hans øjne blanke. Stakkels mand, tænkte jeg. Han havde garanteret aldrig haft let ved at finde en ledsagerske. Ikke at han var en ubehagelig person – tværtimod – men hans langbenede skikkelse og vage kropsholdning havde nok ikke den rette indvirkning på det modsatte køn. Jeg forsøgte skyndsomt at fjerne fokuset fra netop dette emne, ved at snakke om det første der lige faldt mig ind; mit eget helbred. "Ja, De skal nu ikke tage den slags så tungt, min ven, glæd Dem nu bare over Deres ungdom. Selv er jeg så hærgnet af alderens tyngde at jeg knap kan gå uden min trofaste stok." Tydeligt lettet over at slippe væk fra tanken om sin ulykkelige kærlighed, fulgte han op på mit emneskift. "Dog svækker alderen ikke Deres klarhjernethed, så vidt jeg kan skønne" svarede han ganske smigrende. Jeg smilede opmuntret, og tilføjede: "Jamen, selvom legemet ikke længere kan følge med, kan sindet vel sagtens være ligeså standhaftigt som før." Igen bemærkede jeg det mystiske glimt i min nye vens øjne. "Som et bristet stykke legetøj, der stadig er elsket af sin ejer", mumlede han i dybe tanker.

Vi passerede et gadehjørne idet Andersen hev sin lommebog frem, og gjorde sig et par notater. Et forsigtigt tag i mit højre frakkeærme fik mig til at vende mig om med et ryk. Foran mig stod nu en lille, sølle fyr, der med store, håbefulde øjne rakte et lille bundt svovlstikker frem imod mig. "Undskyld, gode herre, lidt svovlstikker til at tænde op med i aften?". Jeg kunne ikke bære at afslå den stakkels knægt, der stod rystende af kulde og med kun én sko på de blåfrosne fødder. Både mit følgeskab og jeg købte et bundt af hans svovlstikker, og Andersen gav ham sågar sit tykke halstørklæde. "Han overlever ikke denne vinter" mumlede han sørgmodigt, idet drengen satte sig op ad en husmur, og tændte et par af sine svovlstikker, som for at varme sig ved dem. Til min forundring nedfældede han atter et par ord i sin lommebog, før vi gik videre.

Til min fortrydelse opdagede jeg nu, at vi var meget nær ved min hoveddør. Jeg vendte mig om for at bekendtgøre vores ankomst til mit domicil for min ven, men han kom mig i forkøbet. "Er De interesseret i at høre et eventyr?". Normalt ville jeg stemple et sådant tilbud som barnligt, og afslå med et vist strejf af modent snobberi, men idet den unge Andersen havde fremsagt sit forslag, havde jeg lagt mærke til en særlig glød i de tænksomme øjne. Et bål, der pludseligt var blusset op. Jeg nikkede, uden at slippe flammerne med øjnene. Vi gik indenfor, og jeg tilberedte hastigt en kop god varm te til os begge. Så satte jeg mig ned i min foretrukne stol ved den varme pejs, som min husholderske havde tændt op i før hun gik i seng. Endelig var jeg klar til at lytte.

Den dannede og modne tone, som før havde præget Andersens udtalelser, var med ét forsvundet som dug for solen. Med udgangspunkt i min tale om ællingens kluntede gang der blev til svanens elegante flugt, fortalte han nu et fantastisk eventyr, der fik mig til ganske at glemme alt omkring mig. De forbipasserende, der ved et tilfælde har kastet et blik ind af vinduet, må have undret sig over os, som vi sad der, tidligt på natten i en halvmørk dagligstue; en ældre herre, stirrende henført på en yngling, der berettede med store armbevægelser og lys i øjnene, om en udstødt ællings færden gennem verden og livet.

Da H.C. Andersen omsider sluttede sit eventyr, blev jeg fyldt med fortrydelse over, at andre voksne mennesker som mig selv ikke yndede at lytte til ham. Ikke blot var eventyret usædvanligt smukt, der var også dybere lag i historien, der ganske som Andersen havde sagt, også appellerede til de voksne, der ikke kunne nøjes med et simpelt eventyr. Jeg roste den unge forfatter med mine mest anerkendende ord. Derefter bad jeg ham nedfælde dette smukke eventyr. Men han afslog blot. "Tak for Deres ros, men det er ikke det rette tidspunkt til eventyr. Mine digte holder mig fast lidt endnu. Men jeg vil tage Deres ord op til overvejelse... måske er det virkelig eventyr, jeg er bestemt til at skrive". Jeg kunne ikke tilbageholde min iver. "Jamen hvorfor ikke nu? De har mit ord på, at hvis De skriver det eventyr ned, så vil jeg personligt sørge for at bogen bliver udgivet og læst. Om jeg så skal tvinge samtlige medlemmer af min omgangskreds til at fordybe sig i Deres arbejde, da vil jeg gøre det!". Min intuition fortalte mig, at jeg ikke måtte lade denne unge mand forspilde sin chance for succes. Men trods flere ihærdige forsøg på at overtale ham, forblev Hr. Andersen i sin overbevisning om, at tiden for hans officielle debut som eventyrforfatter endnu ikke var kommet.

Efter den aften så jeg ikke meget til H.C. Andersen. Da vi havde drukket vores te tog vi afsked, og jeg havde haft svært ved at skjule min skuffelse. I løbet af de følgende år sendte han mig af og til udkast til nye eventyr, flere af dem inspireret af vores samtale den vinteraften. Desværre medsendte han hver gang besked om, at de under ingen omstændigheder måtte udgives.

Jeg håber blot at verden engang må få glæde af disse fabelagtige fortællinger, ligesom jeg fik æren af.